

ПОПЕРЕДНІЙ ВИСНОВОК

на конституційне подання 252 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України „Про внесення змін до Конституції України“ від 8 грудня 2004 року № 2222-IV

1. Короткий зміст конституційного подання

Народні депутати України звернулися до Конституційного Суду України з клопотанням розглянути питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України „Про внесення змін до Конституції України“ від 8 грудня 2004 року № 2222-IV¹ (далі – Закон № 2222).

Підставою для визнання неконституційним оспорюваного Закону, на думку авторів клопотання, є порушення встановленої Конституцією України процедури його розгляду та прийняття. А саме, проект Закону України „Про внесення змін до Конституції України“ (реєстраційний № 4180 від 19 вересня 2003 року) (далі – законопроект № 4180) з певними поправками був фактично розглянутий та прийнятий Верховною Радою України як Закон № 2222 без обов’язкового у такому випадку висновку Конституційного Суду України щодо відповідності законопроекту вимогам статей 157 і 158 Конституції України (стаття 159 Основного Закону України).

Внесення у такий спосіб змін до Конституції України, стверджують народні депутати України, призвело, в свою чергу, до порушення приписів статті 1, частин другої, третьої, четвертої статті 5, статті 6, частини першої статті 8, частини другої статті 19, пункту 1 частини першої статті 85 Конституції України.

2. Аналіз матеріалів конституційного подання

2.1. За формою та змістом конституційне подання відповідає вимогам статей 38, 39, 40 Закону України „Про Конституційний Суд України“². На нашу думку, суб’єкт права на конституційне подання навів необхідне обґрунтування тверджень стосовно порушення конституційної процедури розгляду та ухвалення Закону № 2222.

2.2. Мотивуючи свою позицію, народні депутати України виходять з того, що згідно зі статтею 159 Основного Закону України *законопроект про внесення змін до Конституції України розглядається Верховною Радою України за наявності висновку Конституційного Суду України* щодо його

¹ Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 2. – Ст. 44.

² Зауважимо однак, що автори клопотання вказали, що до Конституційного Суду України звертаються 252 народних депутати України, однак з матеріалів конституційного подання вбачається, що його підписали (із зазначенням прізвища та номера депутатського посвідчення) 255 народних депутатів України.

20
Вх. № 03/1697
16 07 10
СЕКРЕТАРІАТ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ
1

відповідності вимогам статей 157 і 158 цієї Конституції³. При цьому *обов'язковій перевірці* на відповідність статтям 157 і 158 Конституції України *підлягають й усі можливі поправки, внесені до такого законопроекту* у процесі його розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України⁴.

Відповідно до вказаних конституційних вимог законопроект № 4180 двічі розглядався Конституційним Судом України: у первинній редакції⁵ та з наступними змінами⁶. Однак у процесі подальшого розгляду законопроекту № 4180 Верховна Рада України знову внесла до нього зміни, з якими і прийняла його 8 грудня 2004 року як Закон № 2222. Проте цього разу, за твердженням авторів клопотання, змінений законопроект не направлявся до Конституційного Суду України для перевірки на відповідність вимогам статей 157 і 158 Конституції України, а відтак – був розглянутий Верховною Радою України без відповідного висновку єдиного органу конституційної юрисдикції в Україні всупереч вимогам статті 159 Конституції України.

Наведене народними депутатами України порівняння законопроекту № 4180 з внесеними до нього поправками (щодо якого Конституційним Судом України було надано Висновок № 2-в/2004) та Закону № 2222⁷ свідчить про їх суттєві текстуальні та змістовні розбіжності, а тому є підстави говорити про недотримання парламентом у даному випадку положень статті 159 Конституції України.

Вважаємо, що правова оцінка позиції суб'єкта права на конституційне подання щодо порушення приписів статті 1, частин другої, третьої, четвертої статті 5, статті 6, частини першої статті 8, частини другої статті 19, пункту 1 частини першої статті 85 Конституції України може бути надана після вирішення питання про порушення Верховною Радою України процедури розгляду та ухвалення Закону № 2222.

2.3. У частині конституційного подання стосовно закону про внесення змін до Конституції України як об'єкта наступного конституційного

³ Положення статті 159 Конституції України треба розуміти так, що законопроект про внесення змін до Конституції України відповідно до статей 154 і 156 Конституції України може розглядатися Верховною Радою України *лише за наявності висновку Конституційного Суду України* про те, що законопроект відповідає вимогам статей 157 і 158 Конституції України (абзац перший пункту 2 резолютивної частини Рішення Конституційного Суду України від 9 червня 1998 року № 8-рп/98 (справа щодо внесення змін до Конституції України).

⁴ Така правова позиція висловлена Конституційним Судом України у Рішенні від 9 червня 1998 року № 8-рп/98 у справі щодо внесення змін до Конституції України (див., зокрема, абзац другий пункту 2 резолютивної частини).

⁵ Див.: Висновок Конституційного Суду України від 10 грудня 2003 року № 3-в/2003 (справа про внесення змін до статей 76, 78, 80, 81, 82 та інших Конституції України).

⁶ Див.: Висновок Конституційного Суду України від 12 жовтня 2004 року № 2-в/2004 (справа про Законопроект № 4180 з внесеними до нього поправками).

⁷ Таке порівняння міститься як безпосередньо у тексті конституційного подання, так і у Додатках до нього у вигляді таблиці розбіжностей між проектом Закону України „Про внесення змін до Конституції України“ (реєстраційний № 4180) з внесеними до нього поправками, щодо якого надано Висновок Конституційного Суду України від 12 жовтня 2004 року № 2-в/2004, та Законом України „Про внесення змін до Конституції України“, прийнятим Верховною Радою України 8 грудня 2004 року.

контролю наведені формальні аргументи щодо підвідомчості питання конституційності Закону № 2222 Конституційному Суду України.

ВИСНОВОК

1. На нашу думку, є підстави для відкриття конституційного провадження у справі за цим конституційним поданням.

2. Матеріали конституційного подання доцільно передати на розгляд колегії суддів Конституційного Суду України для прийняття рішення відповідно до статті 48 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Інформуємо також, що Конституційним Судом України було прийнято Ухвалу про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням громадянина Северина Олександра Євгеновича про офіційне тлумачення положень статті 155, частини другої статті 157 Конституції України № 25-у від 14 грудня 2006 року⁸ та Ухвалу про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 102 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України „Про внесення змін до Конституції України“, Закону України „Про внесення зміни до розділу IV "Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про Конституційний Суд України“ № 6-у від 05 лютого 2008 року⁹.

Керівник Секретаріату

В. ДУБРОВСЬКИЙ

Вик.:

О. Кравчук (тел.11-82)

⁸ У даному випадку Конституційний Суд України вказав, зокрема, що зміст цього звернення фактично спрямовано на обґрунтування неконституційності Закону № 2222-IV з мотивів, що під час його прийняття разом з Законом № 2221-IV 8 грудня 2004 року Верховна Рада України порушила процедуру розгляду та ухвалення законопроектів, визначену статтею 155, частиною другою статті 157 Конституції України. Проте громадяни відповідно до пункту 1 частини першої статті 150 Конституції України не є суб'єктами права на конституційне звернення до Конституційного Суду України з питань конституційності актів.

⁹ Вирішуючи питання про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за вказаним конституційним поданням з мотивів невідповідності його вимогам, передбаченим Конституцією України, Законом України „Про Конституційний Суд України“ (а саме, пункту 3 частини другої статті 39), єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні встановив, що з набуттям чинності Законом № 2222 його положення, оскаржені суб'єктом права на конституційне подання, є фактично положеннями Конституції України, прийнятої 28 червня 1996 року, яка діє в редакції Закону № 2222. Таким чином, у конституційному поданні неправильно вказано повне найменування, номер і дату прийняття правового акта, положення якого оспорується.